

Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani

Slovenska cesta 41

1000 Ljubljana

Številka:

Datum:

Zadeva: Kazenska ovadba zaradi kaznivega dejanja krive ovadbe po prvem odstavku 283. člena Kazenskega zakonika (KZ-1)

Na podlagi 53., 146. in 147. člena Zakona o kazenskem postopku (v nadaljevanju: ZKP) Uroš Urbanija, direktor Urada Vlade RS za komuniciranje, pri naslovnem okrožnem tožilstvu, ki je krajevno pristojno za pregon v predmetnih kazenskih zadevah, vlagam naslednjo

KAZENSKO OVADBO

Kazensko ovadbo zaradi kaznivega dejanja krive ovadbe po prvem odstavku 283. člena Kazenskega zakonika (KZ-1) zoper

- Katarino Bervar Sternad, predstavnico Pravne mreže za varstvo demokracije, ostale osebne podatke naj državno tožilstvo pridobi po uradni dolžnosti,
- Natašo Pirc Musar, so-pripravljalco krive ovadbe, Odvetniška družba Pirc Musar & Lemut Strle, odvetniška pisarna, d.o.o., ostale osebne podatke naj državno tožilstvo pridobi po uradni dolžnosti,

zaradi utemeljenih razlogov za sum, da sta kot univerzitetni diplomirani pravnici naznanili, da naj bi določena oseba storila kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti, pa sta ob vložitvi kazenske ovadbe vedeli, da oseba, zoper katero sta kazensko ovadbo vložili, kaznivega dejanja ni storila.

Predlagamo, da pristojno državno tožilstvo ukrene vse, kar je potrebno, da se raziščejo v tej kazenski zadevi navedena kazniva dejanja ter zoper osumljenki vloži obtožni predlog. Ob upoštevanju 1. odstavka 148. člena ZKP predlagamo, da pristojni državni tožilec poskrbi, da policija ukrene vse potrebno, da se odkrijejo in zavarujejo sledovi naznanjenega in morebitnih drugih kaznivih dejanj in predmeti, ki utegnejo biti dokaz, ter da se zberejo vsa obvestila, ki bi utegnila biti koristna za uspešno izvedbo kazenskega postopka.

Obrazložitev

I.

Slovenska tiskovna agencija d.o.o., Ljubljana (v nadaljevanju: STA) je gospodarska družba, organizirana kot družba z omejeno odgovornostjo. Edini ustanovitelj in družbenik STA je Republika Slovenija.

Ker je STA gospodarska družba, se za njeno delovanje uporabljajo določbe zakona, ki urejajo gospodarske družbe, določena vprašanja glede statusa in delovanja STA pa ureja Zakon o slovenski tiskovni agenciji (v nadaljevanju: ZSTAgen). Pri svojem poslovanju in delovanju je STA kot gospodarska družba, ki izvaja gospodarsko javno službo, zavezana upoštevati določbe Zakona o gospodarskih javnih službah, posredno pa pri svojem poslovanju upoštevati tudi določbe Zakona o javnih financah in druge predpise, ki se nanašajo na transparentno porabo javnega denarja.

Na podlagi 3. odstavka 3. člena ZSTAgen ustanovitelj STA, Republika Slovenija, zagotavlja primerno financiranje javne službe na podlagi letnega Poslovnega načrta STA. Pravna podlaga za pridobitev sredstev iz državnega proračuna za izvajanje javne službe je letna pogodba med ustanoviteljem in STA.

Sredstva za izvajanje javne službe STA so predvidena s proračunom Republike Slovenije na kontu Urada Vlade RS za komuniciranje. Ta ima dolžnost, da sredstva, ki jih je na podlagi sprejetega proračuna dobil v uporabo, uporablja na podlagi spoštovanja in upoštevanja Zakona o javnih financah, Zakona o izvrševanju proračuna, Zakon o gospodarskih javnih službah in ostalih pravnih aktih, ki določajo pravila za transparentno, namensko, zakonito in učinkovito porabo javnega denarja. Ta obveza velja še dodatno za predstojnika neposrednega proračunskega uporabnika, ki na podlagi 2. odstavka 65. člena Zakona o javnih financah odgovarja za zakonitost, namenskost, učinkovitost in gospodarnost razpolaganja s proračunskimi sredstvi.

II.

Pripravljalci krive ovadbe z dne 17.05.2021 zoper mag. Uroša Urbanijo, direktorja Urada Vlade RS za komuniciranje, v zadevi domnevne oškodovanke Slovenske tiskovne agencije d.o.o., Ljubljana (v nadaljevanju: krive ovadbe z dne 17.5.2021) očitajo direktorju Urada Vlade RS za komuniciranje (v nadaljevanju: UKOM) zlorabo položaja, prestop meje uradnih pravic, opustitev uradne dolžnosti, s čimer naj bi sebi ali komu drugemu povzročil večjo škodo in huje prekršil pravice drugega, s tem, da je kot direktor UKOMa večkrat zahteval dokumentacijo STA, pri čemer naj ne bi imel podlage v ZSTAgen in Zakonu o gospodarskih družbah. Prav tako je v krivi ovadbi očitano, da UKOM ni izkazal pravičnega pooblastila za zastopanje Vlade RS kot edinega družbenika STA. Z zahtevami po dostopu do dokumentacije naj bi prišlo do vmeševanja v uredniško politiko, nepravočasno pa naj ne bi bilo odrejeno izplačilo nadomestila za opravljanje javne službe za meseca oktober 2020 in november 2020 ter za mesece januar 2021, februar 2021, marec 2021 in april 2021.

III.

Pripravljenci krive ovadbe z dne 17.5.2021 UKOM-u očitajo, da ni imel pooblastila za zahtevanje dokumentacije, ki se nanaša na financiranje gospodarske javne službe in da naj bi njegov direktor, mag. Uroš Urbanija, z zahtevami po posredovanju dokumentacije zlorabil svoj položaj. Pripravljenci krive ovadbe z dne 17.5.2021 trdijo, da UKOM nima nobenih pooblastil za uveljavljanje družbeniških pravic in da UKOM kot predstavnik ustanovitelja deluje le pri vsakoletnem sklepanju pogodbe o opravljanju javne službe, saj naj bi bila proračunska sredstva za plačilo javne službe STA vedno zagotovljena na proračunski postavki UKOMa.

STA kot gospodarska družba v delu svojega poslovanja opravlja gospodarsko javno službo. Način in obliko izvajanja gospodarske javne službe določa Zakon o gospodarskih javnih službah (v nadaljevanju: ZGJS). 11. člen ZGJS določa način izvajanja javnih služb, pri čemer določa, da strokovnotehnične, organizacijske in razvojne naloge na področju gospodarskih javnih služb opravljajo direkcije, ki se ustanovijo po zakonu, ki ureja upravo, ali neposredno ministrstva **oziroma ustrezne službe** ali organi lokalnih skupnosti. Med vrstami teh nalog pa prvi odstavek 12. člena ZGJS v 5. in 6. alineji določa strokovni nadzor nad izvajalci gospodarskih javnih služb in financiranje gospodarskih javnih služb.

Ker je Vlada RS s predlogom proračuna in kasneje Državni zbor RS s potrditvijo proračuna uvrstil proračunsko postavko o financiranju gospodarske javne službe STA pod pristojnost UKOMa, se smatra, da je sočasno UKOMu tudi podeljena pristojnost za opravljanje strokovnotehničnih, organizacijskih in razvojnih nalog na področju gospodarske javne službe, ki jo opravlja STA. To pristojnost je UKOM-u vedno priznavala tudi STA, saj je zahtevke za pridobitev sredstev iz proračuna za izvajanje gospodarske javne službe vedno naslavljala na UKOM.

Hkrati je UKOM neposredni proračunski uporabnik, ki mora s sredstvi, ki jih ima na svojem kontu, ravnati zakonito, namensko, odgovorno. Pri izplačilu sredstev mora upoštevati določbe Zakona o javnih financah (v nadaljevanju: ZJF-G). ZJF-G tako v 54. členu v prvem odstavku določa, da mora imeti vsak izdatek iz proračuna za podlago verodostojno knjigovodsko listino, s katero se izkazuje obveznost za plačilo. Drugi odstavek 54. člena ZJF-G pa določa, da je potrebno za obveznost, ki izhaja iz verodostojne knjigovodske listine, pred izplačilom preveriti pravni temelj in višino obveznosti.

Upravičenost UKOM-a do zahteve po dokumentaciji, ki se nanaša na izvrševanje gospodarske javne službe, izhaja tudi iz Pogodbe št. 81/2019 o opravljanju javne službe v letu 2020 (v nadaljevanju: Pogodba št. 81/2019), ki sta jo decembra 2019 podpisala v imenu Republike Slovenije, Urada Vlade RS za komuniciranje, takratna direktorica UKOM-a mag. Kristina Plavšak Krajnc in v imenu Slovenske tiskovne agencije, d.o.o. direktor Bojan Veselinovič.

6. člen Pogodbe št. 81/2019 določa sledeče:

(1) Izvajalec se zavezuje, da bo vsake tri mesece predstavniku ustanovitelja poročal o izvajanju javne službe in namenski porabi proračunskih sredstev.

(2) Izvajalec mora predstavniku ustanovitelja na njegovo izrecno zahtevo nemudoma posredovati vso dokumentacijo o izvajanju javne službe (finančno, pravno, vsebinsko). Tudi sicer mora z njim sodelovati in se odzivati na njegove zahteve po dokumentaciji in pojasnilih.

(3) Pogodbeni stranki soglašata, da lahko predstavnik ustanovitelja, če izvajalec krši sodelovalno dolžnost iz prvega odstavka tega člena oziroma se ne odzove, ko se od njega zahteva pojasnilo ali dokumentacija, izvajalca pisno pozove k spoštovanju sodelovalne dolžnosti in mu določi 15 dnevni rok od prejema poziva za predložitev zahtevanih dokumentov.

(4) Pogodbeni stranki soglašata, da lahko predstavnik ustanovitelja v primeru, da izvajalec tudi po pisnem pozivu ne sodeluje oz. molči, ustavi plačevanje po tej pogodbi ali celo od pogodbe odstopi s pisno izjavo brez odpovednega roka, v tem primeru pa lahko zahteva tudi vrnitev že izplačanih sredstev po tej pogodbi s pripadajočimi zakonskimi zamudnimi obrestmi od dneva prejema sredstev dalje.

UKOM je tako imel vso potrebno pravno podlago za pregled listin, ki se nanašajo na poslovanje in delovanje STA. Drugi odstavek 6. člena Pogodbe št. 81/2019 namreč jasno določa, da je STA dolžna predstavniku ustanovitelja na njegovo zahtevo posredovati vso dokumentacijo o izvajanju javne službe in da mora tudi sicer z njim sodelovati in se odzivati na njegove zahteve po dokumentaciji in pojasnilih. UKOM z zaprosilom za določene podatke o poslovanju in delovanju STA ni presegel svojih pristojnosti, niti ni s tem kakorkoli vplival na uredniško politiko STA. Nenazadnje, je UKOM-u pravico do vpogleda v vso dokumentacijo (finančno, pravno, vsebinsko) s podpisom Pogodbe št. 81/2019 priznal tudi direktor STA Bojan Veselinovič.

IV.

Pripravljalci krive ovadbe z dne 17.5.2021 očitajo direktorju mag. Urošu Urbaniji, da ni opravil svoje dolžnosti in pravočasno nakazal sredstva za plačilo zahtevkov za mesece oktober 2020 in november 2020.

UKOM-a je v skladu z drugim odstavkom 6. člena Pogodbe št. 81/2019 od izvajalca gospodarske javne službe STA z dopisi z dne 21.10.2020, 22.10.2020, 29.10.2020, 5.11.2020, 6.11.2020, 11.11.2020 zahteval dokumentacijo, ki se nanaša na izvajanje gospodarske javne službe.

Hkrati STA zavezuje tudi zadnji stavek drugega odstavka 6. člena Pogodbe št. 81/2019, ki z dikcijo »Tudi sicer mora z njim sodelovati in se odzivati na njegove zahteve po dokumentaciji in pojasnilih.« določa, da je STA na zahtevo predstavnika ustanovitelja, le-temu dolžna posredovati dokumentacijo in pojasnila tudi glede ostalih dejavnosti, ki jih opravlja STA.

Ker izvajalec gospodarske javne službe svoje obveznosti na podlagi drugega odstavka 6. člena Pogodbe št. 81/2019 ni izpolnil, je UKOM v skladu s četrnim odstavkom 6. člena Pogodbe št. 81/2019 ustavil plačevanje po pogodbi.

Pripravljalci krive ovadbe z dne 17.5.2021 tako zavestno zavajajo javnost in ustrezne organe, da je bilo izvršeno protipravno dejanja. UKOM je v svojih postopanjih glede zaustavitve plačevanja zahtevkov STA za mesec oktober 2020 in november 2020 deloval zgolj in samo po določbah slovenskega pravnega reda in določbah Pogodbe št. 81/2019, s katero je soglašal in jo podpisal direktor STA Bojan Veselinović.

V.

Pripravljalci krive ovadbe z dne 17.5.2021 očitajo direktorju UKOM-a, mag. Urošu Urbaniji, opustitev dolžnosti, saj da naj ne bi pravočasno zagotovil ustreznega financiranja STA za mesece januar 2021, februar 2021, marec 2021 in april 2021. Pri tem se pripravljenci krive ovadbe z dne 17.5.2021 sklicujejo na 66. člen Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (v nadaljevanju: ZIUPOPĐVE), ki v 3. odstavku določa, da se STA ne glede na to, ali je z ustanoviteljem sklenila pogodbo iz prve alineje prvega odstavka 20. člena ZSTAGEN iz proračuna države za leto 2021, za opravljanje javne službe zagotovijo sredstva v skladu s sprejetim Poslovnim načrtom STA za leto 2021. Pri tem pripravljenci krive ovadbe z dne 17.5.2021 trdijo, da pravno podlago za določitev vrednosti izplačila predstavlja Poslovni načrt STA d.o.o. Ljubljana za leto 2021.

Pravna podlaga, na podlagi katere je UKOM izplačeval sredstva za opravljanje javne službe STA, je predstavljala letna pogodba med UKOM-om in STA o opravljanju javne službe. Ker kljub številnim pozivom UKOM-a k sklenitvi pogodbe o izvajanju javne službe med STA in UKOM-om za leto 2021, STA ni izrazila interesa za sklenitev pogodbe, UKOM te pravne podlage za izplačilo sredstev STA nima. Prav tako zadostne podlage za izplačilo sredstev STA s strani UKOM-a ne predstavlja 66. člen ZIUPOPĐVE, saj ne določa organa, ki ga zakon zavezuje k izplačilu sredstev za opravljanje javne službe STA.

Pripravljalci krive ovadbe z dne 17.5.2021 napačno tudi trdijo, da je UKOM v zamudi s plačilom obveznosti za leto 2021. Ne ZIUPOPĐVE, ne ZSTAGEN ne določata, da bi bila obveznost plačevanja gospodarske javne službe STA mesečna obveznost. Prav tako o mesečni obveznosti izplačila sredstev STA ne govori Poslovni načrt STA za leto 2021. V Poslovnem načrtu STA za leto 2021 je zgolj zapisano, da naj bi ustanoviteljica STA-ju za opravljanje javne službe STA v letu 2021 zagotovila sredstva v višini 2,028 mio EUR, kar v skupaj načrtovanih prihodkih predstavlja 49,4% (*Poslovni načrt STA za leto 2021, str.4*). Hkrati je v Poslovnem načrtu STA za leto 2021 zapisano, da so pogoji za plačilo nadomestila, za njegovo koriščenje, roki in način plačila ter zahteve, povezane s poročanjem družbe o stroških, povezanih z opravljanjem javne službe določeni v letni pogodbi o opravljanju javne službe s STA (*Poslovni načrt STA za leto 2021, str. 17*).

Datum zapadlosti terjatve je bil določen s pogodbo med STA in UKOM-om za izvajanje javne službe STA, kar je zapisano tudi v Poslovnem načrtu STA za leto 2021. Ker pogodba za opravljanje javne službe STA za leto 2021 ne obstaja, obveze mesečnega plačila pa ne določa noben drugi pravni akt, na podlagi diktije 66. člena ZIUPOPVE terjatev zapade v plačilo konec proračunskega obdobja 2021.

VI.

Pripravljalci krive ovadbe z dne 17.5.2021 v krivi ovadbi navajajo, da naj bi zaradi skrbi UKOM-a za transparentno porabo javnega denarja bila ogrožene zaposlitve na STA. Pri tem izpostavljam, da je uresničevanje pravic zaposlenih iz delovnega razmerja v izključni odgovornosti tistega, ki pravni subjekt vodi, to je direktorja gospodarske družbe. Ta želi očitno svojo odgovornost prenesli na druge, čeprav je tako po Zakonu o gospodarskih družbah (v nadaljevanju: ZGD-1) kot po Zakonu o delovnih razmerjih (v nadaljevanju: ZGD-1) odgovoren za poslovanje družbe in izpolnitev obveznosti delodajalca. Naj pri tem izpostavim, da STA prodaja tudi storitve na trgu in zato zaradi zamika izplačila sredstev iz naslova gospodarske javne službe ni bil ogrožen njen obstoj. To potrjuje tudi dejstvo, da je nadzorni svet STA marca 2021 direktorju zaradi dobrega poslovanja namenil cca 16.000 EUR nagrade. V kolikor bi bil obstoj STA resnično ogrožen, nadzorni svet o znesku nagrade niti ne bi smel razmišljati, še posebej ne o znesku v taki višini. S tem, ko STA na eni strani trdi, da je zaradi slabega denarnega toka ogrožen njen obstoj, na drugi strani pa nadzorni svet sprejema sklepe o cca 16.000 evrov vredni nagradi za poslovno uspešnost direktorju, se poraja upravičen dvom v pravilnost finančnega stanja in poslovanja družbe STA.

Sredstva za plače STA ni dolžan zagotavljati direktor UKOM-a, niti vlada, skrb za uresničevanje pravic iz delovnega razmerja je izključno na strani direktorja gospodarske družbe. Naloga direktorja STA je, da morebitni izpad prihodkov iz enega naslova zagotovi iz drugega.

VII.

O predmetu krive ovadbe z dne 17.5.2021 je že odločilo Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani številka: Kt/24011/2020-SP z dne 10.03.2021. Ta je v svoji obrazložitvi sklepa o zavrženju kazenske ovadbe med drugim zapisalo, da je že Sindikat novinarjev Slovenije vložil kazensko ovadbo zoper odgovorno osebo UKOM-a, direktorja mag. Uroša Urbanijo, zaradi očitkov zlorabe uradnega položaja, prekoračite pooblastila in nevestnega dela, zaradi česar naj bi bilo povzročena škoda pri opravljanju javne službe STA-ja. Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani je pri tem ugotovilo, da ni podan sum, da bi direktor UKOM-a, mag. Uroš Urbanija, storil pri svojem delu uradno pregonljivo kaznivo dejanje.

VIII.

Kazenska ovadba zoper Katarino Bervar Sternad, predstavnico Pravne mreže za varstvo demokracije, in Natašo Pirc Musar, so-pripravljalke krive ovadbe kot izhaja iz prispevka

»Ovadili direktorja UKOM-a« v oddaji 24 ur na POP TV dne 18.5.2021, se nanaša na vložitev krive kazenske ovadbe, saj sta kot univerzitetni diplomirani pravnici, na podlagi poznavanja pravnih predpisov v Republiki Sloveniji in na podlagi listin, ki sta jih predložila kot dokaz v krivi ovadbi z dne 17.5.2021 vedeli, da kazenska ovadba, ki sta jo vložili zoper mag. Uroša Urbanijo, ne predstavlja kaznivega dejanja.

Katarina Bervar Sternad in Nataša Pirc Musar, sta kot univerzitetni diplomirani pravnici ob vložitvi kazenske ovadbe vedeli, da je sklicevanje pripravljalcev krive ovadbe z dne 17.5.2021 pri definiranju razmerja med STA in UKOM zgolj in samo na ZSTAgen v nasprotju s pravnim redom RS in ustavnim načelom enakosti pred zakonom. Položaj STA kot gospodarske družbe, ki izvaja gospodarsko javno službo ni in ne sme biti drugačen in privilegiran napram položaju ostalih gospodarskih družb v RS, ki izvajajo gospodarske javne službe.

Kot gospodarska družba, ki v delu svojega poslovanja izvaja gospodarsko javno službo, je STA dolžna delovati in poslovati po določbah Zakona o gospodarski javni službi ter pri svojem poslovanju upoštevati Zakon o javnih financah, Zakon o izvrševanju proračuna in druge prepise, ki se nanašajo na transparentno porabo javnega denarja. STA ne more delovati zgolj po določbah Zakona o STA, temveč mora pri svojem opravljanju gospodarske dejavnosti upoštevati celotno slovensko zakonodajo in predpise, ki jo, tako kot vse ostale gospodarske subjekte v Republiki Sloveniji, zavezujejo.

Prav tako sta se Katarina Bervar Sternad in Nataša Pirc Musar ob pregledu Pogodbe št. 81/2019 seznanili z vsebino 6. člena, ki določa dolžnost izvajalca gospodarske javne službe, STA, da na zahtevo UKOM-a le-temu posreduje celotno dokumentacijo in da kršitev tega člena pogodbe predstavlja razlog za prenehanje izplačevanja sredstev iz proračuna. Kljub temu dejstvu sta v krivi kazenski ovadbi z dne 17.5.2021 obtožili direktorja UKOM-a, mag. Uroša Urbanijo, zlorabe položaja, prestopa meje uradnih pravic in opustitve opravljanja uradne dolžnosti. Katarina Bervar Sternad in Nataša Pirc Musar sta zavestno in naklepno vložili kazensko ovadbo, ki nima nobene pravne podlage.

DOKAZI:

- Ovadba z dne 17.05.2021 zoper mag. Uroša Urbanijo, direktorja Urada Vlade RS za komuniciranje v zadevi domnevne oškodovanke Slovenske tiskovne agencije d.o.o., Ljubljana
- Sklep Okrožnega državnega tožilstva v Ljubljani, številka Kt/24011/2020-SP z dne 10.03.2021
- Pogodbe št. 81/2019 o opravljanju javne službe v letu 2020
- Poslovni načrt 2021, Slovenska tiskovna agencija d.o.o., Ljubljana, december 2020
- Poziv za predložitev podatkov o poslovanju družbe STA d.o.o., št. 014-1/2019/41 z dne 21.10.2020
- Zaposilo za pojasnila, št. 014-1/2019/43 z dne 22.10.2020
- Zaposilo za pojasnila, št. 014-1/2019/45 z dne 29.10.2020

- Zahteva za posredovanje podatkov, št. 014-1/2019/51 z dne 5.11.2020
- Odgovor na prejeto poročilo o izvajanju javne službe, št. 014-1/2019/54 z dne 6.11.2020
- Odgovor na dopis z dne 6.11.2020, št. 014-1/2019/57 z dne 9.11.2020
- Zaposilo za posredovanje podatkov, ki jih družba STA d.o.o. še vedno ni dostavila UKOM, št. 014-1/2019/61 z dne 11.11.2020
- **POZIV K SKLENITIVI POGODBE STA ZA LETO 2021**
- Povzetek prispevka »Ovadili direktorja UKOM-a«, oddaja 24ur, POP TV, z dne 18.5.2021

S prijaznimi pozdravi,

mag. Uroš Urbanija

direktor